

Any XIII

Barcelona 19 de Abril de 1900

Lo mateix doma á un caball
qu' al subjecte mes trapella;
Qui vulgui domarla á n' ella
no 'n tindrà poch de treball!

De dijous á dijous

MESTRES DE SECAR — UN CONSELL ALS PARES

No fa moltes setmanas, un pare de la patria ocupantse en lo Congrés de algunas obras de text que serveixen en los establiments de segona ensenyansa 's feya creus dels disbarats que en las mateixas hi havia, citant entre altras garrafaladas, fent així trencar de riure als diputats menos amants de la bulla, un graciós parrafet d' una obra destinada á fer sabís als nostres colegials, en lo que entre altras cosas, se diu que l' home s' aprofita del bou per la llet.

Y aquí tenen un autor—lo de l' obra esmentada—que no sab distingir, perque á saberne, hauria manifestat que *lo bou per la banya y certs autors per la barra*, ja que barra 's necessita, y no poca, per posarse á ensenyar quan es convenient aprendre.

Nosaltres, sense ser dels que volen portarho tot á la punta de la espasa, creyém que 'ls que 's titulan mestres quan deurian encare anar á l' aula á sentir las explicacions d' un bon profesor, tindrian de ser severament castigats, per farsants y per sofisticadors d' una cosa que com la ensenyansa deu ser per tots respectada, y no suministrada, per qui ho realisa sense haver passat moltes y moltes nits de cap sobre 'ls llibres, cremantse las pestanyas.

Per lo que á la ensenyansa se refereix se troban á Espanya, desgraciadament un crescut número de nulitats distribuïdas entre universitats, instituts, escoles especials y colegis d' instrucció primaria.

En una terra ahont ja d' antich vé repartint gangetas y canongias lo favoritisme, no es estrany que semblants professors se trobin. Molts d' ells serian potser—y sense potser—mes aptes pera estripar terrossos, pero prefereixen dedicarse á la ensenyansa per ser ocupació menos fatigosa qu' aquella.

La setmana passada, un diari d' aquesta capital ocupantse d' aquest assumpto, deya veritats com á punys, que no deurian olvidar los pares que tenint fills, desitjin qu' aquestos aprenguin quelcom de profit en la escola.

Fixantse especialment, l' esmentat diari en la primera ensenyansa, consignava que degut á la indiferencia ab que 's mira tot lo que á ella 's refereix *«se envenena á mansalva las tiernas inteligencias de la niñez con obras tan monstruosas que parecen inverosímiles, tanto si se las mira bajo el punto de vista literario, como científico y pedagógico»*

Efectivament: aqueixas obras fan tan mal á la inteligencia dels tendres infants, com al nostre cos la fuxina ab que 'ls taberners faltats de vergonya, donan color al aygua de pou que 'ns suministran; y per lo tant 'ls autors de semblants envenaments d' inteligencias, tenen probats pious mérits pera ser passats *Boria avall*, portant un gros cartell á la esquena que ab lletra ben entesa, diga «Per burro».

L' esmentat periódich sens dupte pera que no 't taxessin d' exagerat, copiava alguns fragments de llibres publicats pe l' director d' un colegi d' aquesta capital. Y era alló de rendirse á la evidència, dihentli; No t' escarrassis mes colega, que si hi ha professors que no tenen las orellas de palm, es perque no 'ls cabrian dintre del sombrero.

Jutjin vostés mateixos.

Diu aqueixa *llumanera* de la Ciencia, en un tractat d' urbanitat.

«La urbanitat es el lavabo de la conciencia, y la fortuna sin virtud, en la oscuridad del alma, y la tímida melancolia priva de abrir el capullo de la rosa por hallarse impotente la pureza de la flor.»

¿Que tal?

La urbanitat es lo lavabo de la conciencia, pero l' escriure ab los peus, es no un lavabo, sino una mar de confusions.

Ja 'ns juguém un peix que ni 'ls mes reputats desxitradors d' enigmas, ni ab tots los lavabos, sabons y esponjas, haguts y per haver, son capassos de posar en clar lo párrafo transcrit.

Los geroglífichs d' en *Fornell Virgen Llerona*, devant del lavabo de la conciencia, de la fortuna sense virtud, de l' obscuritat de l' ánima, y del capoll de la rosa, son tan intel·ligibles com lo Narro.

Pero paciència, senyors; que *no se ganó Zamora, en una hora*, y l' magister en qüestió va emplearne moltes, pera fer reventar de riure á las personas sensatas que 'l llegissin.

¡Aquí va un' altra preciositat!

¿Cual es el deber de nuestra misión? Es el cultivo espiritual (?) que la higiene nos guarda de iras envidias é ingratitudes que sarpan la sensibilidad del espíritu.

¡Olé ya y viva tu mare! ¡Embolica que fa fort! ¡Y diguin los taberners si aqueix cultiu espiritual no es mes propi de ells, que de un mestre de primera ensenyansa!

Lo tractat que 'ns ocupa—sense volguer ofendre á son autor—es un verdader tractat de concordança vizcaína.

Estimat l' legidor, tesme l' obsequi de donar un cop d' ull al parrafet següent—y després d' haverlo llegit, digam, sense fer embuts, si no es indispensable un altre diluvi universal:

«¿Qué es el dormitorio del hogar? Es un lugar interior donde debe guardarse un aseo constante, y exhalados de aires corrientes y sanos, y que no se cierran sino en casos oportunos, cuyas reglas no deben olvidarse para la conservación de la salud.»

Un lugar *exhalados*, etc., etc.

Y pleguém lo ram, y com l' apuntador del quento diguém «apaga y seba», perque si per mostra basta un botó, ab tres que n' hem donat al curiós lector, creyém que queda demostrat hasta la evidència

que de molts mestres podria dir-se, lo que dels gallegos deya un amich meu; aixó es: qu' eran los animals que se semblavan mes al home.

Per acabar, dirigintnos, com los recitadors de romansos, als pares de familia—escepció feta dels de *La Fulla*—devem manifestarlos:

¡Oh, padres que teneis hijos!
si á la escuela los mandais,
calculad que existen maestros
durísimos de pelar,
que le llaman al pan, vino,
y al vino le llaman pan,

un batiburrillo armando,
que ni Dios lo entiende ya.
Así pues, sin consultarlo
con persona muy formal,
con la abuela y con los tíos
y la almohada además
no saqueis, no, nobles padres
á los niños del hogar,
pues queriendo hacer un sabio
hareis sólo un animal.

PIERROT DE LA TOMASA.

Amors de tranvía

Van comptarme l'altre dia
que á un coixero del tranvía
mes de un any has festejat,
y al tenir la feyna llesta
te'n pujavas cada festa
al tranvía al seu costat.

Y comptan que ab gran salero
deyas paraulas de mel,
perque al costat del coixero
pensavas trobar-te al cel.

Amunt y avall
sempre en tranvía,
amunt y avall
sempre á caball.

A la plassa de Santa Ana
diu que pujavas ab gana
de parlar del teu amor,
pero al sé á la Travessera
parlavas de tal manera
que diu que feyas furor.

Y encenent mes la guspira
d' ton amor fort y viu,
a la plassa d' en Rovira
ja semblavas un caliu

Amunt y avall
sempre en tranvía,
amunt y avall
sempre á caball.

Seguint lo pas de las bestias
entre penas y molestias
sentías un crit, un prech,
un ¡alto!, plors de canalla,
un suspir, un cop de tralla,
un ¡ay! d' amor y un renech.

Tot era gresca y xivarri,
barallas, sustos y plors,
y entremiij de un ¡Xol! y un ¡Arril!
següian los teus amors.

Amunt y avall
sempre en tranvía,
amunt y avall
sempre á caball.

Tu de memoria sabias
lo reglament de tranvías,
lo cárrech del personal,
las horas que treballavan,
las huelgas que preparavan
y 'i guany fixo del jornal.

Y fins lo preu del trajecte
sabias ab gran dolor
perque sense cap respecte
te 'l cobrava 'l conductor.

Amunt y avall
sempre en tranvía,
amunt y avall
sempre á caball.

També m' han comptat, Pepeta,
que després de una brometa
lo coixero t' ha deixat
y 'l que més te mortifica
es que ell als companys explica
que se t' ha ben passejat.

Tu encare dius ab salero
no se 'm passeja ningú,
pero filleta 'l coixero
t' ha ben passejat á tú.

Amunt y avall
sempre en tranvía,
amunt y avall
sempre á caball.

JOAQUIM ROIG

¿VOLA?

—Digui mamá, ¿qu' es un ánge?
¿Quan s' hi juga que no ho sab?
—¿Un ánge? Es una no, a
que sol fer molta bondat:
que creu tot quan diu la mare
y que may la fa enfadar.
¿Un ánge? Es una nena
que va vestida de blanchi,
y qu' encare que no 's vegi

vola sempre per l' espay.
—Donchs, mama, jo he vist un ánge
que res d' aixó no ha fet may.
—¿Y ahont l' has vist?
—¿Ahont? A la cuyna.
—Si que ho trobo ben estrany.
—Quan ahir vos é, lo hi era,
vareig sentir al papa
com li deya á la minyona:

«¿Es un ánge? y acabat
va donarli una abressada
y la va petonjar.
¿També vola la minyona?
—Ara, no: mes ja veurás
quan arivi de la compra,
com vola... escalas avall.

LL. S.

RESULTATS DE NO FUMAR

—Lo fumar era un entreteniment.
—Es veritat; pero d' entreteniments no 'n faltan:
Miri, desde que no fumo, nos peguem mes sovint
ab la dona.

¡Que fumin car ó barato!
¡Ay, que tornin á fumar,
perqué ara tots estan tristos
y no parían de casar!

--¡Alabat siga 'l ministre que va pujar lo tabacol
—¡Qu' has perdut lo seny, Irene?
—No, filla; pero com qu' ara l' Arturo, per punt,
no fuma, tot lo qu' estalvia m' ho tira á la guardiola

LA TOMASA
GUERRA ANGLO-BOER

Inglesos fugint á la desbandada.

D' ART ⁽¹⁾

Del célebre Mesonero Romanos

La paraula *artista* es lo tirá del sigle.
In illo tempore hi havia pintors, escultors,
 arquitectes, comedians y aficionados.

Avuy no mes hi han... artistes.

Dins de la tal calificació hi entran indiferentment desde 'l pinzell d'Apeles, fins á l' escombreta d'emblanquiná; desde 'l cisell de Fidias fins al tascó del picapedrer; desde 'l compás de Vitruvi fins al nivell del mestre de casas.

Lo qui encèn 'ls gresols del escenari es artista; 'l treu-cadiras, artista també; 'l manobra, artista igual; 'l que cunta romansos pe 'ls carrers, idem; 'l barber de a cintonada, lo mateix; 'l llimpia-botas, ¡vaya!, y 'l torero... ¡més artista que 'ls altres!

Y per conseqüència lógica també son artistes de cap de brot, perque tenen mes mérit, 'l gos que balla, 'l caball de circo y l' ase que s' aguanta ab dugas potas.

Degut á la plétora d'art y á la superabundancia d'artistas, 'ls de debò, 'ls verdaders, 's moren de gana ó 's menjan 'ls uns als altres.

La grandesa metálica (?) dels Fúcars moderns està per las arts de moviment: protegeixen la ballaruga y la tauromaquia.

En sas elegants y luxosíssimas habitacions no hi volen quadros al oli, ni estàtuas de marbre, sino Venus de carn y ossos y quadros... al viu.

Sos llibres predilectes son 'l *Diari* y 'l *Major*.

Sa música predilecta es lo drinch del or.

Los mes brillant per ells es ó son 'ls brillants del argenter.

La pedra filosofal es ó son las pedras preciosas.

Tot lo mes, se fan retratar pe 'l pintor (no per protegir al artl sino pera satisfer son amor propi).

Fan ferse 'l retrato de cos enter (igual que fan ferse 'l vestit pe 'l sastre á la *dernière*, per vanitat) preocupantse únicament pe 'l march que sigui de primera... ¡'l retrato ray, es lo de menos!

Mentrestant, anant l'art á puntadas de peu pe 'ls que haurían de protegirlo y no mes li fan almoyna, l'artista—menyspreuat per la fortuna—fa vía cap á la immortalitat pe 'l camí del hospital ó del manicomí (que pe 'ls dos camins s'hi va).

Estableix son taller sota terrat ab l'excusa de buscar claror.

Allí dalt 's tanca escudat per una independència fingida y 's declara ell mateix home superior y 's proclama geni elevat.

Descuyda expressament l'arreglo de sa persona y 's converteix en un Adán pera fer *frente* á las preocupacions vulgars.

Ostentant d'una manera ridícula y exagerada sa excentricitat y posat exòtich massa estudiat, se deixa creixe indiscretament la barba y 'ls cabells, únichs bens arrelats de que pot disposar.

Desprecia la critica periodística per incompetent; l'autoritat del mestre per rancia y passada de moda;

'ls consells dels inteligents per parcials y fruyts de la enveja; y arrastrat per una filosofia estoica respón á la adversitat ab lo sarcasme; á la sort contesta ab lo mes altiu desdeny.

Per últim, quan se permet una invasió en lo camp de la Política, aboca las ideas mes exageradas y es partidari (generalment) de las institucions democráticas que han vensut á las classes nobles que antes 'l sostenian y ara l'han abandonat.

Y acaba per sustituir las arts lliberals per altrás arts... *liberals* d'altra manera.

No parlém mes d'art ni d'artistas perque avuy no val la pena 'l parlarne.

Art y artistas temps ha que han passat á ser... *di camama*.

T. per

PEPET DEL CARRIL.

LO PRIMER ESGLAY

Sobre taula blanca
 com bo'ba de neu
 y entre margaritas
 rosas y clavells,
 d'una hermosa nena
 hi ha 'l cos del tot fret,
 perquè s'animeta
 se 'n va pujà 'l cel.

Una tendra amiga
 se n'hi va corrent
 y al mitj de la galta
 li vol fer un bes;
 mes ¡ay! quan s'hi acosta
 y toca sols gel
 que li glassa l'ánima,
 li ve un accident
 que la tira en terra,
 com pobre aucellet
 que sent la ferida
 del plom del fusell.

Un vell que en l'estancia
 los ciris hi encen
 mirant tal escena,
 com qui no veu res,
 la plega, l'abrassa,
 y mirant al cel,
 exclama: ¡Ditxosa,
 enveja 'l cor teu;
 pus sents la ferida
 del esglay primer,
 quan jo no tinch llágrimas
 ni dins del cor res
 que fassa que senti
 ni l'esglay derrer!

I. F. F.

(1) Avuy que l'Art va tan abandonat.
 l'article aquet es d'ara... trasplantat.

TARTUFFISME

Si no fossim en un temps
que 'l fiscal sempre vigila
y las multas á trompons,
cauhen sobre 'l periodisme
com la rosada de isiu
sobre las flors purpurinas,
créguin que 's podria fer
—per un que sabés escriure—
la completa disecció
d' eixa societat indigna
que viu en lo temps actual...
¡Societat tonta y ridícula
vana, lúbrica, indecent,
pro, model de hipocresia,
que va als temples, no à resar
sino à veurer y á ser vista,
que si organisa kermeses
es per tenir llochs de cita,
y fa servir el nom de Deu
per empaytar las conquistas...

A tot hora y en tot lloch,
un bon escriptor, podria
empunyar l' ayrat fuet
y ab sangrentas invectivas
y 'is sarcasmes mes crudels,
dirigir aspres filípicas
á la societat actual,
barreja de bochs y vibras,
filla dels ocults amors
de *Tartuffe* y *Celestina*!

Eixa societat, no creu
ni en l' honor, ni en la familia,
puig abundan mes que may
complacents y *Messalinas*
y si be la monogamia
figura en las lleys escrites,
lo hom qui pot, tèn un serrall
y 'l luxu de las *queridas*
insulta 'l luxu modest
de las mares de familia.

En nostre temps la gent d' upa
en públich s' escandalisa,
pero en privat, sent per Venus
las predileccions mes vivas.

Eils, s' apunten á la *Fulla*,
forman en la confraria
del gloriós Lluís Gonzaga,
y moralitat predicant;

pro á casa seva, 'l servey
sempre de caure perilla,
sostenen en tres pises
altres tantas *odaliscas*
y á més, sostenen a sou
un núvol de *celestinas*
al tanto, del moviment
de carn jove, fresca y fina.

E las, no faltan tampoch
à las novenas magníficas;
lo seu nom brilla 'l primer
en fundacions y obras pias;
dirigeixen patronats
de bordets y arrependidas;
pero no falta qui diu
que al ser á la borderia
palpita son cor matern
ab forsa que no 's domina
y 's mullan de pïors sos ulls
y 'l remordiment las migra
y no troban mes consol
que un recó de sagris ia
al costat del confident
¡qu' es algún pare jesuít!

Y aquesta gent, es la que
dona lo tò moralista
y fa perseguir a tots
los que ab criteri mes lliure
pintan lo mon tal com es
y en periódichs y revistas
descarnan los mals socials
fins mostrar la llaga viva...

Aquets son los que al teatro
grinyolan y 's ruborisan
invocant vellas morals,
parlant de pornografia,
tronant per si tal actriu
surt á la escena en camisa,
fixantse en si certs petons
son de serio ó de per riure
y atiant á l' autoritat
perque condeni irascible
al art serio y de debó,
¡el art que no diu mentidas!

Aixís veyém qu' á Madrid,
á la excelent companyia

de la Teresa Mariani,
li ha im; osat lo *tartuffisme*
que dor gui *dissaptes blancs*,
ricomenant que en tals dias
posi sols obras morals,
¡de la moral mes extricta!
per' qué puguin en tals jorns
assistirhi las familias
sens por d' engrescá als hereus
y d' exaltá á las pubillas...

La empresa 's ha dit que si
pro pe *pendant* de tals dias,
ha estabier dimars... *vermells*
per produccions atrevidas,
Lo primer *dissapte blanc*
presentá la companyia
l' obra *Il mondo della noia*
que no ié res d' ensopida...

Los *tartuffes* no protestan
puig ja 's sab per ley antiga
que guanya molt la moral
si en Italia 's predica.

Ve després lo dimars roig
y lo teatro aquell dia
sembla un forn. Posan *Zazá*...
¡No hi falta lo *tartuffisme*
Pro aixís com *dissapte blanc*
era á la primera fia,
lo dimars, es pe 'is recons
y assistimhi per partidas

Lo *pará* al tons d' un proscenit
amaga ab la *querida*...
La *mamá* dintré d' un palco
ailá en las últimas filas
al costat de seu confés,
que 'l trós escabrós li explica...
De *tapadillo* las mossas
en lo ait de la galeria
soportant d' uns estudiants
la salerosa palica...
¡Y l' hereu, pe 'is bastidors
empaytant las partiquinas!

Y á l' endemá aquesta gent
al sentir *Zazá* 's reifan...
—Uix... no tregui en lloch *Zazá*
¡Je ú! ¡quina porqueria!!

M. RIUSECH.

DEL MEU TROS

Tenint pensat fer un dinar extraordinari certa fami-
lia... de quart pis cap amunt, varen enviar al noy al
escorxador á buscar una olla de sang de xay.

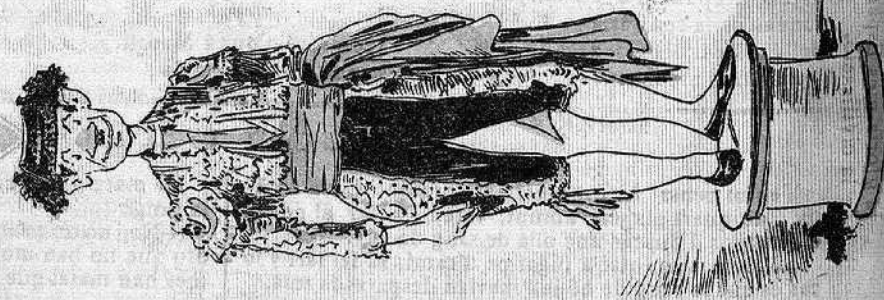
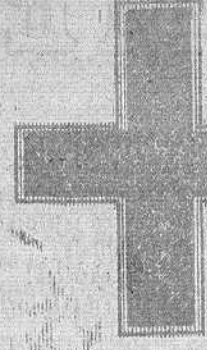
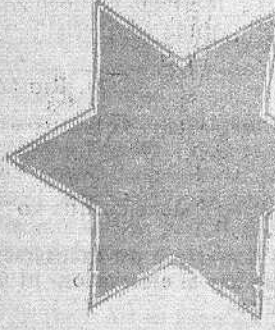
Lo xicot, aturantse á jugar pe 'l camí, va fer tart y lo
cas es que la sang de bé ja l' havian despatxada tota.

Ab la pó de rebre una surra arriba á casa seva ab lo
cap plé... y l' olla buyda.

La mare li diu, cridant—¿Y donchs, que no portas
la sang?

—No, mare; contestá 'l marrech per excusarse: avuy
diu que no han mort cap xay al escorxador, ni un; no
mes han matat que ovelles.

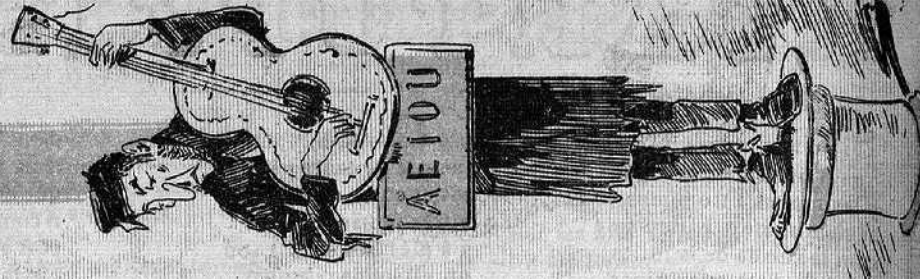
Fra Fil Fort,

Tindrém á l' Exposició
la gloria mes Espanyola
de la civilisació.

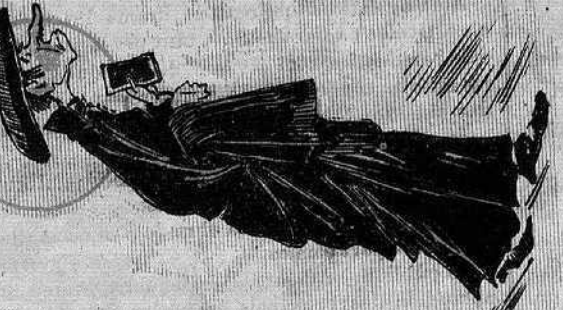
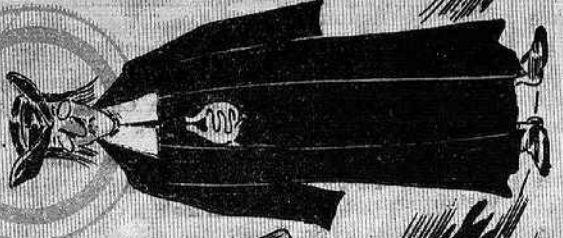
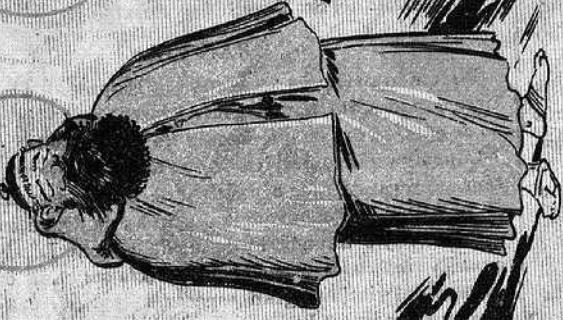
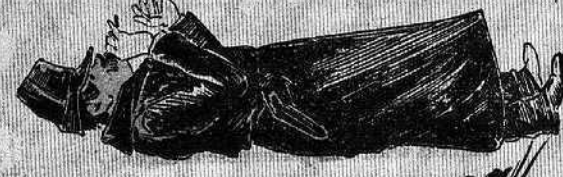
A dintre un tap de cristall
s' hi veurá l' art del *torero*
y las tripas d' un caball.

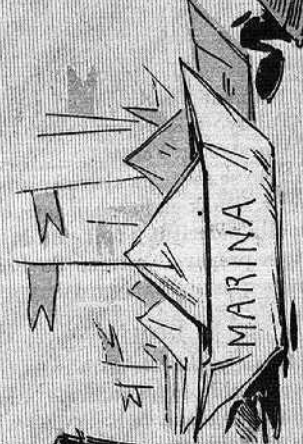
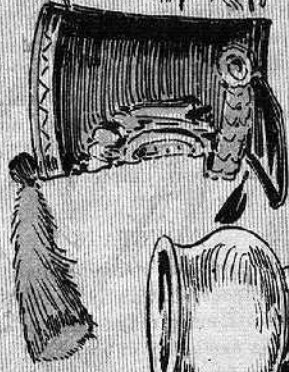
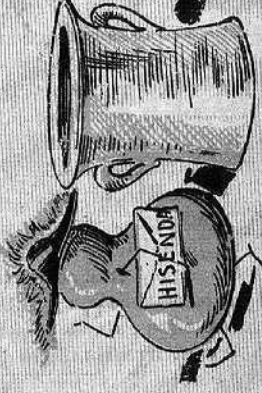
buscará un mestre d' estudi
que l' hi fassin caritat.

Com á Trevall Nacional,
aquets dos serán els pinxos
del concurs universal.

Els mansos que hi anirán,
quan vegin la collecció
d' enveja 's corsecarán.

Si á mes aixó s' hi afegeix...
¡considerin els francesos
lo qu' Espanya produheix!

LICEO

Conforme s' havia anunciat, la inauguració de la temporada de primavera, tingué lloch diumenge últim ab l' estreno en l' espanya de la òpera del immortal Glück, *Ífigenia en Taurida*, que ja siga perquè las corrents en lo teatro no son similars á las del sigle passat, ó ja també á la pesades del argument, cert es, que la òpera de Glück, no va tenir éxit y, parlant ab mes claretat, se feu sumament pesada, desbordant lo públich son poch agrado en los finals dels actes tercer y quart, en que hasta siguió protestada.

No's pot dir que contribuís la execució á son pobre éxit, ja que siguió esmerada per part de tots los artistes, cantantla degudament las Sras. Petri y Chivers y los senyors Glück, Tabuyo y Rossi, sent además concertada ab cuydado per lo mestre Sr. Ferrari.

En tota la nit no se sentiren altres aplausos que los prodigats al tenor Sr. Glück en lo segon acte, que cantá l' aria de Pilade ab molta polcritut y fent gala de una bonica veu.

Pera dissapte se prepara l' estreno de *Fedora*, òpera de Giordano, y en la que hi faran son debut la Sra. Stheie, y lo Sr. Garbini.

ROME

Lo comte L' Arnau y *La filla del mar* han sigut las dugas obras que han produhit en las passadas festas quatre plens fenomenals, ab molt agrado de la Empresa.

Diumenje últim s' encarregá del protagonista en *Lo comte L' Arnau* lo Sr. Santolaria qui ne sortí molt ayros, fent-se aplaudir en las principals escenas.

Si dit cambi siguió pera donar descans al Sr. Borrás, trobém que la Empresa dongué mostrás de consideració molt laudables, pero si fou per especulació del Sr. Borrás, ja que en dita nit treballá por compte d' altra empresa en un teatro de Gracia, mereix forta censura.

NOVETATS

La companyia de opereta cómica italiana que debutá dissapte passat ab duptós éxit ab la opereta de Audran *La mascotte* se rehabilitá en lo dia següent al cantar *La poupee* que en italiá es *La bambola* y en espanyol *La muñeca* puig en aquesta obra se feren justament aplaudir tots quants artistes hi prengueren part demostrant que posseheixen aptituds notables.

Entre los artistes que mes sobresurten en la companyia, cal menciónar á la Srta. Soarez que si be en la part lirica deixa algo que desitjar per sa veu propensa á la desafinació en cambi posseheix una vis-cómica imponderable que la coloca á la altura de las artistas mes notables en son género. També han brillat los Srs. Forconi, Danesi, Venegoni, Razzoli y Colombo, aixís com lo Sr. Aceñoi que desde la última vegada que l' haviam sentit, trobém que ha perdut en condicions líricas.

Dimars passat se posá en escena *Les petites Michu* que siguió un éxit per la Srta. Soarez y la Srta. Principi que en l' aria del tercer acte feu gala de possehir una veu agradable y una escola de cant irreprotxables qualitats poch comuns en artistes de opereta.

Pera demá está anunciat l' estreno de una obra fantástica titulada *Shakespeare*.

CATALUNYA (Eldorado)

Notable éxit ha obtingut lo drama lirich del Sr. Arniches, titulat *La cara de Dios*, tant per la pintura magistral dels personatjes, com per son diálech que es xispejant en las escenas cómicas y bastant interessant en las apassionadas, si bé son bastant convencionals, sens dúpte, pera lograr mes efectes teatrals.

Lo corte de *La cara de Dios*, té molta similitut al drama de Dicenta, *Juan José*, y sas escenas están escritas ab lo mateix patró, si bé en la obra de Arniches, está mes carregada la part cómica.

Lo públich entrá de plé en la obra y foren sumament aplaudidas las principals escenas y molt particularment los finals de acte y de un modo extraordinari lo de la obra, en que son autor lo Sr. Arniches, siguió objecte de una ovació.

La part lirica es tan insignificant que hasta resulta denigrant la col·laboració del mestre Chapí. Crèyem que *La cara de Dios*, podrian representar a las companyias dramáticas y encara resultaria mes rodona la obra.

Lo desempenyo que ha obtingut en aqueix teatro siguió bastant acertat, distingintshi los Srs. Gil, Capsir y Nadal.

Lo decorat del Sr. Urgellés, es notable.

GRAN-VIA

Bona adquisició ha sigut pera la Empresa l' ajust de la tiple cómica Srta. Sanchez haventse fet aplaudir en *El sueño de anoche* obra en que fa gala de sas notables qualitats.

Com siga que lo públich te fam de obras novas, no dúptém que aquesta es la causa de que en las passadas festas no hi hagué la concurrencia que hi havia dret á esperar.

Pera avuy s' anuncia lo debut de la Srta. Lázaro ab *Gigantes y Cabezudos* preparantse pera la setmana entrant l' estreno del viatge de gran espectacle *A países desconocidos* que será presentat brillantment.

TIVOLI

En tant se prepara la òpera de Bretón *La Dolores* y la sarsuela de Vives *Don Lucas del Cigarral* s' han anat representant las obras que han sigut mes aplaudidas en la temporada.

CIRCO ESPANYOL

Aquest teatro ha permanescut alguns dias tancat á causa de reforma de espectacle, per lo que dissapte pròxim se reinaugurarà ab una companyia de sarsuela á qual frente hi figura lo distingit mestre y compositor D. Modest Ferrer, que tantas simpatias te captadas entre los habituals concurrents á aquet teatro per las brillantas campanyas que hi ha fet.

Ab tan notable adquisició no dúptém del bon resultat, per lo que felicitem á la Empresa Sunyer, per son acert.

UN CÒMIC RETIRAT

"TRIADURAS"

‘Los portugueses son tan aficionados á la música, que un dia que varen perdre un cèlebre combat, ‘ls vencedors reculliren d’ ells catorze mil guitarras que deixaren abandonadas en lo camp de batalla.

Preguntant á Isop cóm havia arribat á ser un home tan honrat, contestá:—Fent tot lo contrari que fán ‘ls demés.

LA TOMASA
GARBELLADURES

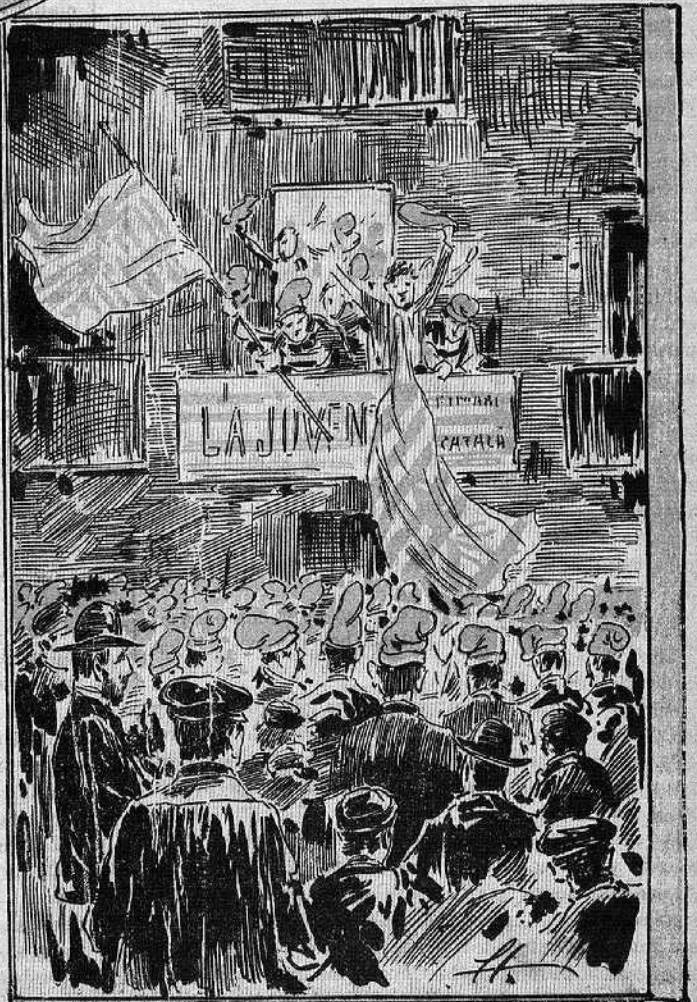
Batalla de ciris á Sevilla.

L' Agapito Recolons
va fer trenta estacions.

La retaguardia dels coros.

En Peyo y altres senyors
varen rebre al «Crit de Patria»
disfressats de segadors.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon. 6
BARCELONA

Campanadas

Reunits lo dia 12 del corrent mes, los delegats de vint societats corals, inscrites en l' Associació de Coros de Clavé, acordaren protestar solemnement contra 'ls atachs dirigits pe 'l diari, *El Diluvio*, al president de dita Associació, don Fossebi Benages; y convocar sens pérdua de temps a la mateixa al objecte de celebrar una Assamblea General en la que 's proposará que 'l procediment judicial que 'l Sr. Benages ha resolt seguir contra *El Diluvio*, siga pagat ab fondos de l' Associació.

Sentim de veras, per tractarse d' un colega y d' un amich á qui apreciem, que hagi prés tant vol la qüestió, que precisi portarla als tribunals de justícia; y 'ns expresse'm així, perque tal necessitat representa un gasto de molts fulls de papiers sellat, ab la torna corresponent.

Lo procediment no es nou pero es de tal índole, qu' al cap-de vall, per mes qu' una de las parts litigants siga declarada vencedora, totes dos en surten ab una bona sangria á la butxaca, qu' es lo mateix que si no hagués guanyat cap d' ellas y si sols los advocats, pro uradors, etc.

Es de lamentar que la qüestió *Di uoi*-Benages, no pugui arreglar-se d' altra manera!.

✱

Está vist y probat qu' á Sevilla com andalussos podrán dir molts garrofas, pero no hi ha tampoch dupte de que no tenen la sang d' horxata.

Nada meno, que dos confrarias enemigas, que de temps se la portavan amenassada, devant del públich que presentava lo curs d' una professó, 's repartiren cada garrotada y cop de creu, capassos de fer perdre l' oremus al sevillá mes ferm.

De primera intenció van quedar 16 Nazarenos fora de combat y varios individuos ab los ossos fora de puesto.

Pero aixó no es re: Las barallas de Sevilla, al estil de certs relotjes tenen repetició, y aixís es qu' á la segona agarrada, romput ja tots los garrots y creus, las confrarias en qüestió s' hi feren ab las dents y las ungles, quedant en aquesta segona proba, sis Nazarenos ab la cara ratllada y ab las túnics fetas un pellingo.

Van ferse 30 presóns.

Se diu qu' alguns Nazarenos, havian colat molta manzanilla á fi de resisir la llarga carrera per la població.

Jesús deya: quan te donguin una bofetada á una galta, parará's l' altra...

Pero, la veritat es, que Jesús no bebia manzanilla com aquets terribles Nazarenos.

Esperém que 'l calabosso 'ls hi calmará son entusiasme manzanil esch.

✱

Un dato curiós: En las professóns de Sevilla s' han vestit de Nazareno 8.500 sevillans han sigut empleats en los pasos 850 camalichs, s' han consumit 350 quintas de cera, y segons càlcul aproximad, entre garrotadas, mossegadas, cops de creu, esgarrapadas y bufas, s' en han repartit un milló doscentas mil.

¡Y siga su curso la procesión!

✱

Havém llegit la crida que Lo Consell Regional Federalista de Catalunya fa als comités, centres, joventuts y periódichs federals catalans.

Es lo document en qüestió molt digne de llegir-se y meditar-se, pe 'l bon destí que en ell demostra lo esmentat Consell, lo qual espera la cooperació de las «entitats federals catalanas, ab tots los correigionaris ben compactes y units; dels obrers de Catalunya, aixís los del camp, com los de la ciutat; dels menestrals, artistas, industrials, comerciants y propietaris homes de lletras y de ciencia, tots los que res volen ni esperan de la Monarquia, del centralisme ni dels cacichs y volen viure honradament y qu' honradament visquin sos fills dintre d' una Catalunya lliure y autònoma.»

Lo manifest del Consell Regional Federalista, termina ab los crits de: ¡Visca Catalunya! ¡Visca Espanya federal!

La Tomasa, qui no 'ha negat may sa cooperació á tot pensament gran, noble y digne, está al costat del avants dit Consell pera tot lo que signifiqui un avens en lo camí de la civilisació moderna.

✱

Havém sigut invitats pera pendre part en la festa que 's celebrará 'l dilluns pròxim á Palma de Mallorca, en honor del Excm. Sr. D. Jeroni Rosselló y Ribera, inspirat poeta, diligentíssim bibliófil, mestre en Gay Saber y un dels mes entussiasmas restauradors de las lletras y de la llengua de Ramon Llull.

En dita festa 's proclamará al Sr. Roselló, fill benemérit de Mallorca, sent son retrato colocat en la Galeria d' Homens Il·lustres.

Agrahim de veras la invitació y donarém compte als nos tres llegidors de la esmentada festa.

Nota: Lo port d' embarch mes adequat pera dirigir-se á Palma de Mallorca, es lo d' aquesta ciutat, aprofitant lo vapor correu que surt demá á las sis de la tarde.

✱

Los bons cristians tenian la obligació de visitar als malalts y presos; pero després de lo que ha succehit á Armenton (Oorunya), sens dupte que escassejarán aquesta classe de visitas al menos per lo que 's refereix als malalts.

Es lo cas, que varios vehins de dita població estavan vetillant á un home qu' agonitzava quan de sopte va ensofregar-se 'l sostre, y 'l malalt, la seva familia y 'ls vehins, feren un viatge gens agradable, puig lo malalt va quedar mort, aixís com quatre vehins, y forits alguns altres.

Després d' aqueixa *l'issoleta*, á pesar de lo que 's mana en lo catecisme ¡qualsevol se dedica á visitar malalts!

20702 20703 20704 20705 20706 20707 20708 20709 20710 20711 20712 20713 20714 20715 20716 20717 20718 20719 20720 20721 20722 20723 20724 20725 20726 20727 20728 20729 20730 20731 20732 20733 20734 20735 20736 20737 20738 20739 20740 20741 20742 20743 20744 20745 20746 20747 20748 20749 20750 20751 20752 20753 20754 20755 20756 20757 20758 20759 20760 20761 20762 20763 20764 20765 20766 20767 20768 20769 20770 20771 20772 20773 20774 20775 20776 20777 20778 20779 20780 20781 20782 20783 20784 20785 20786 20787 20788 20789 20790 20791 20792 20793 20794 20795 20796 20797 20798 20799 20800

L'envio dels presoners boers a Santa Elena, ha decidit als transvaalencs a resistir mes que may.

Tots ells prefereixen la mort al desterro.

Nosaltres també...

Mentres quedin empleos a la península, nos tenen sense cuydado las colonias perdudas.

✱

Los empresaris de teatros, reunits la setmana passada, acordaren no fixar en las cantonadas mes cartells-anunciadors de las funcions, ab objecte d'estalviar-se 'l crescut gasto de *sagells*, a que venian obligats per la nova lley del timbre.

Los únichs a qui ha satisfet dit acort han sigut los propietaris, puig aixís no 's veurán obligats fer pintar en las fatxadades de sas casas aquell avis que deya: «Se prohibe fijar carteles»

En cambi 'ls impressors, magatzemistas de paper, pintors y fixadors de cartells, no troban l'acort prou acerat, perque va contra l'estra.

L'Hisenda tampoch... pero ja estudiará la manera de fer la pau.

Ella no pot perdre may; ab sagells ó sense s'ha proposat per la felicitat dels contribuyents.

✱

Está malalt de gravetat l'escriptor francés Mr. Edmond Hostand, autor del celebrat drama *Cyrano de Bergerac*.

Desitjem de cor una prompte curació a la enfermitat de tan distingit escriptor, puig ab son *narigut Cyrano*, va demostrar ser un dels pochos autors, qu'avuy en dia, saben escriure obras que tinguin tant *nas*, com cara y ulls.

✱

Nou invent:

Un inglés ha descubert un sistema d'imprimir sense necessitat de tinta.

Basta usar lo paper empapat ab un líquit especial (que constituheix lo secret del inventor) posarlo demunt del motllo y fer passar per entre aquet y 'l paper una corrent eléctrica.

La impressió resulta d'un negre perfecte.

Lo líquit esmentat es tan barato, que costa dotze vegas y mitja menos que la tinta actual.

Aquest invent te la ventatja, que podrá ser aplicat a las actuals màquines d'imprimir, introduhint en las mateixas lleugeras modificacions.

Ara sol falta que gracias a successius invents pugan donarse 'ls llibres casi regalats y que 'ls espanyols preferim mes ilustrarnós qu'anar als toros.

✱

Havém rebut el número según de *El Gato*, setmanari festiu que 's publica a Madrid.

Queda establert lo cambi.

✱

¿Qui ho ha dit que las donas pertanyen al sexo débil?

Als Estats Units, dos barbianas anomenadas Joana Luna y Marta Durán, totas dos mexicanas, s'han desafiát a espasa, disputantse lo carinyo del jove Riquelme.

La Marta va sortir del camp del honor ferida gravement ¡Llástima de plats per rentar y roba bruta!

A dir veritat: las donas son mes simpáticas emunyant un picador ó una escombra qu'una espasa.

Per lo que 's refereix al jove Riquelme, hem de dir que no té res que veure ab l'actor del *género chico*, que porta 'l mateix apellido.

Lo nostre Riquelme, segueix tan afónich com sempre, no permetent que las donas se barallin... quan representa a *Verbena de la Paloma*.

¡Hay que distinguir!

✱

L'arxiu y copisteria de vers y música del nostre amich D. Angel Guix y Font, s'ha traslatat al carrer de Barbará, número 2, 2^{on}

Aprofitém aquesta oportunitat pera recomenar als nostres llegidors l'esmentat establiment, qu'es potser en sa classe lo mes important d'aquesta capital.

✱

Havém rebut un tomet de poesias qu'ab lo títol de *Inimicus*, ha publicat lo jove poeta D. Jascinto Capella.

Un cop llegida dita obra, los en farém deu céntims.

EPIGRAMA

Set anys farà per sant Roch,
sens temor d'equivocarme,
que 's va casá en Pere Poch
ab sa cosina la Carme.
Y encar que fi ls han tingut,
van dihent sempre pe 'l vehinat:
—Com més a casa hem sigut
sempre més Pochs hem esta'.

J. C.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

SEXO DÉBIL, a l'hora del desafío:—Los homes d'avuy en dia, son uns gallinas que ni val la pena de parlarne; s'insultan, s'escupen a la cara, s'envian los padrins, y finalment tot s'arregla... a la fonda. En cambi nosaltres malehint las faldillas que tant nos entrebancan, disputantnos l'amor del únich home *ab circumstancias* que hi ha a la terra hem acudit al camp del honor, y allí espasa en má hem demostrat que las donas no pertanyen al sexo débil.

Joana y Marta.

SEVILLA, a l'hora de las garrotadas:—Si l'any que vé tenen lo gust de venir a visitarnos, ja ho saben. Aquí com tenim la sang de manzanilla gastém pe 'l nostre us particular y pe 'l dels forasters varis procediments per rompre 'l batisme; desde 'l cop de creu a la esgarrapada gatesca. Espeialitat per treure de lloch las costellas. Vinguin y 's convencerán.

Un nazareno descalabrat.

CARTELLS, a l'hora de no posarne:—¡Vetaqui que per culpa d'en Vilaverda, no puch manejar lo pinzell ab pastas pera fixar cartells, qu'es lo que 'm proporcionava 'l pé de cada dia! Ja ho sabia fixament jo qu'aquet Govern no tenia un criteri fixo!

Un fixador.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, SANT RAMON. 6 — BARCELONA

Lo que hi cullen los inglesos.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

ANÀGRAMAS

La *Tot*, tot una poncella
del roser que té al terrat,
pró al tocarla s' ha punxat
y segons va dihent ella
tota la mà se l' hi ha inflat.

Segons m' ha dit en *Total*,
la *Tot* se casa ab en *Oò*,
que n' es un xicot molt *bó*
pero sempre està malalt.

PERE SALÓM.

LOGOGRIFOS NUMÉRICHES

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom d' home.
4 2 8 9 6 7 8 2 — »
2 6 1 5 8 7 2 —Ciutat de Espanya.
1 9 8 5 8 2 —Vegetal.
1 2 8 8 6 —Nom d' home.
4 2 8 2 —Part del cos.
1 7 6 —Número.
6 2 —Nota musical.
8 —Consonant.

J. M.ª PIXÓS

- 1 2 8 4 5 6 7 8 9 0—Ofici.
4 0 8 3 2 3 7 0 8—Poble de Catalunya.
4 0 8 3 2 8 0 8— »
2 8 1 0 3 8 0— »
8 2 3 8 0— »
8 2 3 8 0— »
8 5 3 1— »
4 0 8— »
3 2—Nota musical.
1 2 8—Signo aritmètic.
3 7 9 0—Nom de dona.
8 5 3 7 0—Poble de Catalunya.
9 0 1 5 0 8— »
2 8 9 2 3 8 7— »
2 8 9 0 8 8 0 8— »
4 0 8 3 2 8 0— »
6 0 8 0 9 0— »
9 2 8 6 2— »
6 0 9 0—Vegetal.
4 5 8—Util per filà.
2 8—Signo aritmètic.
—Consonant.
4 5—Tot ne té.
6 2 8—Mida de temps.
1 2 1 0—Nom de dona.

- 1 7 2 8 0—Poble català.
1 8 2 6 7 0— »
6 5 8 0 3 8 0— »
9 0 8 8 0 8 8 0—Ciutat catalana.
JOAN ROCAVERT.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 606

Anàgrama.—Arabell—Ballaré.
Lletra numérica.—Figuerola.
Logogrifo numèric.—Pollastre.

LA TOMASA

PERIÒDIC FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre. . . 1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, » . . 2'50 »
Extranjer, » . . 2'50 »
Número corrent . . . 0'10 »

Tota reclamació podrà dirigir-se a la
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ de dit pe-
riòdic,

— 6, SANT RAMÓN, 6 —